

El presidenciable que vingué del nord

El proper dia 22 el PSC escollirà el seu candidat a la presidència de la Generalitat. Si no hi ha cap maniobra de darrera hora, l'home a competir amb Pujol serà Joaquim Nadal, alcalde de Girona des de fa més de setze anys.

Expliquen els que l'acompanyaven que un dia l'incombustible alcalde de Girona, Joaquim Nadal, va anar a fer un àpat a un dels millors restaurants de la ciutat, amb un grup de col·laboradors i periodistes. El restaurant, de bona coberteria, estava situat en un d'aquells barris de Girona, antigament deprimits i abandonats, però que actualment, gràcies a la vareta màgica de l'alcalde, s'ha convertit en una zona habitable. A la sortida, un veí va cridar l'alcalde: "Joaquín!!". Fins aquí res de nou: el cert és que la majoria de veïns d'aquest món saben qui és el seu alcalde. Aquest, però, segur que no l'havia vist mai. La sorpresa dels acompanyants va ser quan es van girar i van veure que aquest veí era cec. L'havia reconegut per la veu.

L'anècdota serveix per il·lustrar només una de les principals característiques d'aquest personatge rodanxó que passeja pels carrers de Girona amb una autoestima i una confiança en si mateix només equiparable a la dels seus conciutadans: la seva popularitat. Una popularitat cultivada de forma intel·ligent amb una barreja de populisme mediàtic d'àmbit local, bany de realitat, pragmatisme i eficàcia administrativa. Joaquim Nadal té des de fa molts anys un programa de ràdio setmanal, obert als oients, on s'exposa a les consultes, queixes i lamentacions dels ciutadans, que ell intenta resoldre, o almenys pal·liar, a través de les ones. Recentment també hi ha afegit la televisió local, on també l'assetgen els periodistes. Però seria incomplet i allunyat de la realitat atribuir l'èxit de Joaquim Nadal només a aquestes comparències hertzianes. Per enfrontar-se a les interpellacions dels ciutadans cal conèixer bé la ciutat, els seus problemes, i després també cal tenir capacitat de resolució. Quan un ciutadà es queixa que hi ha una llamborda fora de lloc en el seu

carrer, Nadal sap de què parla i de vegades es permet fins i tot matisar l'oient i dir-li que no és una, sinó dues, les llambordes que hi ha mal posades en el seu tram de carrer. I l'endemà han d'estar les dues al seu lloc.

Conèixer la ciutat i fer funcionar l'Ajuntament com un rellotge són les dues claus de l'èxit polític de Joaquim Nadal. L'aprenentatge de la ciutat el fa sol, caminant carrer per carrer, barri per barri, parlant amb els veïns, mirant o badant. Les dimensions humanes de la ciutat li ho permeten. Diuen que fins i tot porta una llibreta on va apuntant el que veu o pensa en aquestes passejades que tant poden ser al migdia, com de matinada. Sempre sol. Com sol governa. Evidentment té un equip de regidors, tots catorze a l'equip de govern, als quals deixa fer, però governa sol. Autoritari i prepotent segons els seus detractors, o eficaç i impecable segons els seus col·laboradors. Sigui com sigui, no pot evitar controlar-ho tot –a Girona li diuen “la Lloca”– però tots coincideixen a dir que això permet un funcionament municipal sense fissures. Els darrers setze anys de gestió són el millor aval de Nadal: Girona ha deixat de ser una ciutat humida i deprimida per convertir-se en una urbs presumida i orgullosa d'ella mateixa.

'Progre' de bona família. Joaquim Nadal té la seva recepta molt clara. Quan li pregunten pels ingredients, els seus ulls es fan una mica més petits, i entre murri i foteta, es limita a dir: “fer-ho bé”, sense que el somriure d'autosatisfacció se li escapi per sota el nas. Els ingredients de la fórmula Nadal són bàsicament treballar molt, una gestió honesta i austera, ser un governant accessible, i procurar atendre els go-

vernats individualment, o que així els hi sembli. Sobre això s'hi estén una capa de discurs progressista, amb un to rogenic però no massa cridaner, procurant no molestar la dreta. Nadal és un alcalde socialista en territori convergent que guanya i engreixa la seva majoria absoluta en un municipi on totes les altres eleccions escombra Convergència i Unió. Alguns diuen que CiU no troba candidat perquè el millor candidat de CiU seria el mateix Nadal, i altres, amb un pèl de crítica, el defineixen com una persona amb consciència d'esquerres però que pensa com un de dretes. En tot cas, el miracle Nadal només és possible cultivant un catalanisme diferencial i diferenciat al si de la seva família política, en el mateix hort on cultiva un progressisme *ben entès*, en el sentit més gironí del terme. Nadal governa amb els vots dels barris –guanyats amb el treball, no a cop de taló, matisa un antic company de viatge– i amb el *laissez faire* còmplice de les capes més benestants i el vist-i-plau de les famílies més importants de Girona. Conscient d'aquest equilibri, Nadal el manté i el potencia. A tot això, hi ajuden els seus orígens burgesos en el marc del nucli Nadal-Farreras, un encreuament genètic de dues famílies de luxe de la ciutat, amb la indústria de la fusta com a font dels seus recursos. En Quim és el gran de dotze germans educats en un ambient conservador i refinat, tot i que després cadascun d'ells ha seguit camins diferents.

Les inquietuds polítiques de l'actual alcalde es van començar a manifestar de ben jove. Havia nascut el darrer dia del mes de gener de 1948 i diuen que als quinze anys ja enviava cartes als diaris criticant diversos aspectes de la vida municipal de la ciutat. Amb tot, en la carrera política de Joaquim Nadal no hi ha grans batalles antifranquistes ni col·leccions gaires medalles. A la universitat, on es llicencià en història, va festejar amb el PSUC, sense arribar a consumir mai la relació, i no va tenir carnet de partit fins el mes de novembre de 1980, quan va entrar al PSC un any després d'haver estat escollit alcalde. Tot i no estar enquadrat

orgànicament en cap estructura partidària, des de final dels seixanta es barrejava entre la *pro-gressia* gironina, per aquells anys banyada de marxisme, i va començar a agafar nom a través dels seus articles a *Presència*. Mort el dictador, els socialistes gironins buscaven un independent de prestigi, ben connotat i ben relacionat, i el van anar a buscar. Així, gairebé sense saber-ho, va començar el nadalisme.

Setze anys després, aquesta fórmula presidencial-paternalista, que ha regnat però que també ha governat Girona, pot exhibir una ciutat transformada i una gestió municipal sense cap ombra de corrupció. Nadal és d'aquells polítics que defensen el seu gremi i diuen que de corrupció no n'hi ha tanta. Però haver'n-hi, n'hi ha. La corrupció, reconeix l'alcalde, és per a qui es vol corrompre i si alguna vegada truca a la porta, sempre se la pot tirar escales avall. El moment polític més difícil que ha viscut Nadal com a alcalde va ser el tema de la variant de la N-II. El projecte de variant, que havia de servir per treure la carretera i els seus fums lluny del centre de la ciutat, havia de passar per Sant Daniel, una vall verge propera a la ciutat. Aquest projecte va despertar una gran contestació ciutadana, la més important viscuda mai a Girona per un problema municipal. Ara, anys després i malgrat l'oposició, la variant passa per Sant Daniel, no ha dimitit ningú, Girona és una ciutat descongestionada i de la polèmica, només se'n recorden els verds. Nadal, una vegada més, va aconseguir superar el parany, ajudat pel seu amable pragmatisme ancestral i per una oposició desorientada eternament.

L'oposició política gironina no ha sabut trobar en setze anys el seu lloc sota el sol. Sense poder destronar la persona, intenten fer-lo trontollar criticant les seves actuacions. Fa anys que la dreta, i algú més, denuncia l'"urbanisme trabucaire" que practica Nadal. En el lèxic gironí, "urbanisme trabucaire" és aquell segons el qual un constructor que fa una casa, està obligat per l'Ajuntament a arreglar també l'entorn de l'obra, el carrer on està o la plaça més propera. Això, que no agrada a molts constructors, agrada, però, al ciutadà, que en surt beneficiat. Tampoc el poden acusar de fer una gestió megalòmana, perquè ajusta la despesa, ni de governar amb màniga ampla, perquè en tot l'Ajuntament només hi ha quatre càrrecs de confiança, un dels quals és la seva secretària. Diuen que malgrat tot no té enemics perquè mai no els ha deixat créixer i si els té, els ha triat ell, perquè exigeix que estiguin a la seva alçada.

Joaquim Nadal ha governat Girona durant setze anys sense ombres de corrupció. Per optar a la presidència del Principat com a candidat del PSC-PSOE, Nadal voldria aconseguir el vist-i-plau majoritari del partit, i un grau de llibertat de moviment important.

Un adhesiu a la matrícula. Amb el coixí que representa regnar a Girona, Joaquim Nadal s'ha dedicat a projectar la seva imatge més enllà del seu regne amb dues etiquetes, la de municipalista i la de catalanista. La primera, des de la presidència de la Federació de Municipis de Catalunya. I la segona, com incansable defensor d'un partit socialista diferenciat del seu homòleg espanyol. Una vegada va fer ennuegar el mateix Raimon Obiols quan va llegir que des de Girona, Joaquim Nadal, acompanyat de la seva vella guàrdia que un dia va jubilar —llegiu Jaume Curbet i Sebastià Salellas— va proposar que el que llavors es deia PSC (PSC-PSOE) eliminés el parèntesi. Tampoc no s'ha cansat mai de demanar que el seu partit tingui un grup parlamentari propi al Congrés, i en el seu moment es va manifestar públicament en contra de la LOAPA. Tot això li ha aportat un pedigrí catalanista que ell no rebutja. N'hi ha, però, qui assegura que això no vol dir que sigui nacionalista, perquè el parèntesi i el grup parlamentari a Madrid són gestos, que donen titulars però no tenen contingut ni més transcendència. No li donen l'aval ni quan es va posicionar a favor dels independentistes detinguts el 1992, ja que ho atribueixen a la seva innata capacitat de reacció i d'adaptació a les circumstàncies, i recorden en aquesta línia, com a contraposició, la investidura de Felip de Borbó com a príncep de Girona. Ell, però, va ser el primer a posar-se l'adhesiu de GI a la matrícula del cotxe oficial, per reivindicar la catalanització del topònim provincial. Un altre gest, que dirien alguns, però ell a cop de gest ha anat forjant interessadament una imatge que el pot ajudar a fer el salt.

La ciutat s'ha anat fent petita per a Joaquim Nadal, i ara l'alcalde de Girona voldria ser també l'alcalde de Catalunya. No ho té fàcil. Malgrat la seva amistat amb Obiols, Serra i Maragall, encara queden alguns en el seu partit que no saben que Joaquim Nadal també arrassa a barris com la Font de Pólvora, Vilatorrada o Germans Sàbat, i que no té inconvenient a parlar castellà quan convé i on convé. Es declara disponible per plantar cara a Jordi Pujol, però això sí, si hi ha algú al seu partit que en té moltes ganes, li cedirà el pas gentilment, i ell es quedarà a la seva tranquil·la i delicada ciutat, veient-les passar i dient, una vegada més, el que li sembla. Ara bé, si baixa a Barcelona, voldrà ser rebut per consens i tenir autonomia considerable de discurs. I si per aquelles casualitats de la vida, fa un bon resultat, exigirà que se li respecti la plaça per a la segona volta, prevista pel 2000.

Pere Martí